

ЕДНА ВЪЗМОЖНА ВИЗИЯ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА КИБЕР ОМБУДСМАН

Доц. д-р инж. Божидар Симеонов,
Съюз по електроника, електротехника и съобщения,
ул. Раковски №108, 1000 София, България,
тел. +359 2 987 97 67, e-mail: ceec@mail.bg

Резюме – Докладът разглежда една възможна визия за въвеждане на разновидност на омбудсмана, - кибер омбудсман, за правна помощ на гражданите кибер потребители.

Ключови думи: кибер, омбудсман, правна помощ, гражданин.

ONE POSSIBILITY APPROACH OF THE CYBER OMBUDSMAN (Bozhidar Simeonov). The article presents the idea for one possibility of the approach for the cyber ombudsman for the legal aid for the citizen.

Keywords: cyber, ombudsman, legal aid, citizen.

Нарастването на цифровия обмен води до още по-голямото му нарастване, т.н. процес на „big data”.

Ситуация от ежедневноата практика на Цифровото общество.

Участници и свидетели сме на лавинообразното увеличение на информационно комуникационните технологии и като производство и като потребление. Футуролозите предричат кибер вакханалия - един прави кибер атака, друг прави кибер защита.

Така или иначе, хармоничното, повтаряме хармоничното развитие на света и хората в него силно зависят и ще зависят от развитието на информационно комуникационните технологии, на тяхното производство и потребление в кибер пространството.

В ежедневноия живот паралелно с кибер обмена, до голяма степен и на смарт телефоните, нараства кибер агресията с нанасяне на щети на кибер потребителите.

В масовия случай кибер потребителите нямат необходимата специализирана юридическа информация, за да могат по правен ред да се защитят от кибер агресията, особено когато са реални потърпевши от тази агресия и имат нанесени поражения на личността и имуществени вреди.

Пример: непрекъснато предлагане на кибер реклами, при движението на ръката за отмахване на рекламите, неволно може да си получи привидно съгласие за заплащане на кибер услуга, особено след сложен лабиринт от псевдо въпроси и псевдо отговори. При отказ от плащане, без съгласието на кибер потребителя, се добавя автоматично на сметката на кибер потребителя исканата цена от кибер доставчика на връзката, примерно интернет доставчика на услугата.

Една визия за правно подпомагане на кибер потребителите е да се въведе подразделение на функциите на териториалния омбудсман с функция кибер омбудсман.

За дадения град примерно столица - столичен кибер омбудсман, за дадена държава – национален кибер омбудсман, за даден съюз от държави, примерно евро кибер омбудсман.

Нашата страна е част от този свят и въвеждането на кибер омбудсман като подразделение на дейностите на съществуващия омбудсман или като самостоятелно установяване на самостоятелен кибер омбудсман у нас е важно и значимо.

За тази цел, ако е необходимо, следва да се направят съответни промени в нормативната база по установения ред.

От решаващо значение е професионалният експертен анализ на специалистите по електроника и информационно комуникационни технологии, като гилдията на специалистите по електроника и ИКТ трябва да е водеща при цялостния подход за ефективен кибер омбудсман. Важно необходимо е адекватно съдействие и на гилдията на правните професионалисти – адвокати, съдии и др. п.

Предимства: Създалата се и успешно действаща институция на омбудсмана представлява възможност за добавяне на кибер омбудсман, като отделен омбудсман или като помощник омбудсман.

Недостатъци: Нарастване на дейността и претовареността на правната услуга на омбудсмана.

Изводи: 1. Нарастването на правната помощ на потребителите на кибер пространството ще осигури по добра защита на гражданите кибер потребители.

2. За кибер сигурността има компетентни органи, в случая става дума за правна помощ на гражданите кибер потребители.

3. Бъдеще 2020, 2030, 2050

Да се разшири правната помощ на гражданите, в условията на цифровата икономика и на цифровото общество.

Изводи: 1. По добре заедно и съпосочно от Националния Омбудсман и от Комисията за регулиране на съобщенията и от МТИТС да се инициира дейност на кибер омбудсман.

2. Да се представят конкретни предложения, а не общи и универсални пожелания.

3. Да се почне не мащабно, а от малко, постепенно, с малко конкретни предложения и с малко финансови средства.

4. Да се посочат успешни общодостъпни и общоприети примери на кибер потребители, които имат нанесени кибер щети, които могат да получат правни кибер съвети.

Заклучение

1. Да се прилагат Добрите практики за кибер защита в сходни на България страни като Чехия, Естония, Словения, Словакия и др.

2. Да се въведе КИБЕР ОМБУДСМАН към Националния Омбудсман в България, без да се разширява щата, а с консултантска помощ да се предлагат правни съвети.

3. Дейността на кибер омбудсмана е с национални цели съпосочни на Евро членството, не политически, не партийни, не идеологически.

3.1. Постепенно разширяване на дейността на кибер омбудсмана в цялата страна, а не само в напреднали индустриални зони.

3.2. Подготовка на специалисти по кибер правна защита, мениджъри, инженери, юристи, със задължителен местен стаж,

3.3. Възпитание в Родолубие - да работиш и да живееш в Родината.

Желателно е да има: Инициативен комитет, с електронна поща.

Литература:

1. *Мария Габриел, Цифрова икономика и цифрово общество, Отдел Съобщителни мрежи, съдържание и технологии, Европейска комисия, интернет сайт „ec.europa.eu” 2017 г.*
2. *Акад. Кирил Боянов, ИКТ производството трябва да е приоритет за държавата, Сп. Компютър уърлд, 08.03.2017 г. гр. София.*
3. *Атанасов Р. Четвърта индустриална революция. България в нея, Национален форум Електроника 2017, 19 май 2017 г., ФНТС, гр. София*
4. *Симеонов Б. Иновационна идея Кибер омбудсман, Институт по иновации, София 2017 г.*
5. *Решение на УС на СЕЕС към ФНТС, за предложение за кибер омбудсман, м. декември 2017 г.*
6. *Предложение за публикация за сп. Наука и Общество, ФНТС, Една визия за въвеждане на Кибер омбудсман, София 2018 г.*

Приложение: Иновационна идея Кибер омбудсман

И Н О В А Ц И О Н Н А И Д Е Я

КИБЕР ОМБУДСМАН

(1. Заглавие на предложението: технология, метод, способ, изделие и други)

Национална стратегия, Закони, Управление, Икономика, Енергетика, Ресурси, Екология, Здраве, Население, **Право**, Сигурност, Наука, Образование, Морал, Култура, Други

(2. Тематика на предложението: подчертайте съответния вид.)

Информационната лавина породена от новите дигитални технологии /Л1/, освен значителните ползи, създава условия и за кибер престъпления. Потребителят се нуждае от специализирана кибер подкрепа от ново структуриран кибер омбудсман.

(3. Кратка характеристика на проблема, който решава иновационната идея: непълнота, неефективност, противоречивост и други.)

Атакувани потребители на информационни кибер услуги от хакери проникващи включително и в личното пространство на потребителя на кибер услугите. Пример: дава се по имейл предложение за псевдо услуга с псевдо полза и при подвеждане на потребителя, чрез внушено от подателя, дадено съгласие на потребителя, се иска заплащане по електронен път или чрез начисляване на такса от доставчика на мрежовата връзка.

(4. Кратко описание на съществуващи практики и идеи за търсене на решение на този проблем.)

Съществуващата ситуация е без правно подпомагане при настъпване на щети. Специализираният кибер омбудсман би могъл да предложи конкретен съвет за лична защита на потърпевшия потребител и конкретен правен съвет за недопускане на неблагоприятни последици за потърпевшия кибер потребител.

(5. Кратко описание на основните предимства на иновационната идея пред съществуващите решения.)

Комисия за регулиране на съобщенията, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерство на външните работи, Министерство на образованието и науката, Национален омбудсман на Р. България.

(6. Название на организация или потребител - потенциален реализатор на предложението, контакт.)

Пълно описание на иновационната идея

(7. Информацията е представена с кратки изречения, които са записани на разбираем литературен български език. Описанието на всяко съждение е еднозначно и ясно формулирано и за неспециалисти.)

Кибер омбудманът, по заявка на потърпевш кибер потребител на кибер услуга, следва да предложи правен съвет как да се защити потребителя от крайната щета от злонамерена кибер услуга. Пример: фалшива новина, която засега не е незаконна, но заблуждава кибер потребителя /

Ползване на цифров информационен франчайзинг.

Превенция, превенция и пак превенция за защита от агресивните кибер услуги и кибер дейности.

(7.1.Определение на нови термини, ако се използват в описанието.)

Агресивна кибер услуга – по електронен път вредно и отрицателно въздействие на потребителя на кибер услуга.

(7.2.Кратко описание на елементите, от които се състои окончателно завършена иновационната идея и описание на връзките между тези елементи)

Алгоритъм: Кибер потребителят ползва кибер услуга - Кибер услугата се оказва агресия към кибер потребителя - кибер потребителят не знае как да се защити, запитва кибер омбудсмана - получава съвет от кибер омбудсмана за кибер защита - получава насока за правна помощ от омбудсмана -кибер потребителя на агресивната кибер услуга изпълнява препоръките на кибер омбудсмана.

Създаване на уеб портал, опростен за ползване, подчертаваме лесен и опростен за ползване, без безкрайни уточнения, без безкрайни и двусмислени въпроси и отговори, без двузначни тълкувания, за правна кибер защита с помощта на кибер омбудсман.

7.3.Схема на изделие или блок-схема на метод, процес, алгоритъм, колкото са минимално необходими.)

Оказване на съдействие на кибер потребителите на информационните технологии в кибер пространството, при нарушаване на техните права.

Пример: получаване на електронна поща, свързана с много въпроси с отговори да и не, при което е възможно объркване на потребителя и в следствие получаване на сметка за плащане на някаква услуга, която не е поискана, или неволно е поискана поради объркване от многото въпроси с отговори да и не. Примерно решение: да се задължи подателя на имейла да изпраща финално известие „съгласен ли сте да платите сума /точно указана/, при отговор да се анулира електронната преписка по този имейл и да няма правна стойност. Следва кибер омбудсманът да предложи правен текст за узаконяване на тази опция.

При отсъствие на такова съобщение за финално известие за сумата, да не се търси отговорност от получателя на имейла.

(7.4.Функция на иновационната идея: кратко обяснение как действа при нормални и при екстремални условия;посочват се оптималните условия за експлоатация – ако са известни)

Настоятелно по инициатива на кибер омбудсмана следва да се предложи по установения ред законова уредба за защита на кибер потребителите по възрастови групи: деца, активни потребители, хора от третата възраст като се предвиждат предварително публично обявени предварително обсъждания и приложение на одобрените практики.

(7.5.Важни забележки или особености, които не са включени в останалия текст.)

**1. Мария Габриел, Еврокомисар по въпросите на цифровата икономика и общество,
Интервю, БНР, Програма Хоризонт, гр. София, 10.12.2017**

2. Цифров единен пазар, Европейска комисия, приоритети, интернет сайт es.euroopa.eu, 2017
(7.6. Литература, която е цитирана в текста.)

Доц. д-р инж. Божидар Симеонов, Институт за иновации
(8. Автор /-и/: име, фамилия, контакт)

Дата: 14.12.2017, гр. София, България